

POSTANOWIENIE

Dnia 18 października 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Wiesław Kozielowicz

Protokolant Jolanta Grabowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Barbary Nowińskiej

w sprawie **Z. D.**

w przedmiocie zarządzenia wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 18 października 2018 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego –
na niekorzyść

od postanowienia Sądu Rejonowego w D.

z dnia 21 grudnia 2016 r., sygn. akt II K [...], II Ko [...]

1. oddala kasację;

**2. wydatkami poniesionymi w związku z rozpoznaniem kasacji
obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w D. wyrokiem z dnia 18 grudnia 2015 r., sygn. akt II K [...], Z. D. uznał za winnego tego, że w dniu 5 sierpnia 2015 r. w miejscowości O. groził słownie K. K. pozbawieniem życia oraz podpaleniem, które to groźby wzbudziły u pokrzywdzonego uzasadnioną obawę ich spełnienia, przy czym czynu tego dopuścił się w okresie pięciu lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej za podobne przestępstwo umyślne, tj. czynu

z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 190 § 1 k.k. wymierzył mu karę roku ograniczenia wolności polegającą na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym. Na podstawie art. 34 § 3 k.k. w zw. z art. 72 § 1 pkt 2 k.k. zobowiązał oskarżonego do przeproszenia pokrzywdzonego w terminie 7 dni licząc od dnia uprawomocnienia się wyroku, a na podstawie art. 63 § 1 i § 5 k.k. na poczet orzeczonej kary ograniczenia wolności zaliczył oskarżonemu okres jego rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie, tj. od godz. 16.35 w dniu 5 sierpnia 2015 r. do godz. 12.45 w dniu 6 sierpnia 2015 r. ustalając, iż okres ten odpowiada dwóm dniom kary ograniczenia wolności.

Postanowieniem z dnia 20 czerwca 2016 r., sygn. akt II K [...], II Ko [...], zawieszono wobec skazanego Z. D. postępowanie wykonawcze w części dotyczącej kary ograniczenia wolności w zakresie obowiązku wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne.

Następnie, bez podjęcia zawieszonego postępowania wykonawczego, Sąd Rejonowy w D. postanowieniem z dnia 21 grudnia 2016 r., sygn. akt II K [...], II Ko [...], na podstawie art. 65 § 1 k.k.w., art. 63 § 1 k.k., art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k.w. zarządził wobec Z. D. zastępczą karę pozbawienia wolności w wymiarze 180 dni w miejsce niewykonanej kary roku ograniczenia wolności polegającej na obowiązku wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym orzeczonej ww. wyrokiem (punkt I postanowienia) oraz ustalił, iż zarządzona zastępcza kara pozbawienia wolności ulega skróceniu o 1 dzień (pkt II). W uzasadnieniu Sąd stwierdził, iż skazany uchylał się od wykonywania orzeczonej kary ograniczenia wolności, nadto wyjaśnił, że skoro był pozbawiony wolności w sprawie od dnia 5 sierpnia 2015 r. od godz. 16.35 do dnia 6 sierpnia 2015 r. godz. 12.25 (jak wspomniano, w wyroku podano godzinę 12.45) i okres ten zaliczono na poczet orzeczonej kary ograniczenia wolności, to zastępcza kara pozbawienia wolności podlega skróceniu o 1 dzień.

Postanowienie nie zostało zaskarżone przez żadną ze stron i uprawomocniło się 26 stycznia 2017 r.

Od powyższego postanowienia kasację wniósł Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny. Na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. zaskarżył postanowienie w pkt I, na niekorzyść skazanego Z. D., zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie przepisów prawa karnego wykonawczego, a mianowicie art. 65 § 1 k.k.w. oraz art. 12c k.k.w. polegające na zarządzeniu wobec skazanego zastępczej kary pozbawienia wolności w wymiarze 180 dni w miejsce niewykonywanej kary roku ograniczenia wolności, podczas gdy wymiar prawidłowo orzeczonej na podstawie art. 65 § 1 k.k.w. przy uwzględnieniu treści art. 12c k.k.w. kary ograniczenia wolności (tak w oryginale; powinno być: kary pozbawienia wolności) powinien wynosić 182 dni.

Stawiając ten zarzut, autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w pkt I i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w D. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja trafnie wskazała, iż Sąd Rejonowy określając wobec skazanego wymiar zastępczej kary pozbawienia wolności nie postąpił po myśli art. 12c k.k.w., w świetle którego punktem wyjścia dla obliczenia tej kary powinno być założenie, iż wymierzona skazanemu kara roku ograniczenia wolności liczy 365 dni. W takim razie stosując określone w art. 65 § 1 k.k.w. przeliczenie tej kary na zastępczą karę pozbawienia wolności (jeden dzień kary pozbawienia wolności jako równoważny dwóm dniom kary ograniczenia wolności) wymiar zastępczej kary pozbawienia wolności Sąd powinien ustalić, przy zaokrągleniu wyniku obliczenia na korzyść skazanego, na 182 dni. Tym niemniej kasacja podlegała oddaleniu, bowiem jeśli nawet przyjąć, że zaistniało rażące naruszenie przepisów prawa karnego wykonawczego, to trudno podzielić pogląd, iż uchybienie to miało istotny wpływ na treść orzeczenia. W szczególności trzeba zauważyć, że nierespektowanie przez Sąd orzekający przepisu art. 12c k.k.w. spowodowało, iż orzeczona wobec skazanego zastępcza kara pozbawienia wolności jest niższa o zaledwie 2 dni od kary prawidłowo obliczonej, co w proporcji do całej tej kary stanowi ułamek procenta. Skoro „korzyść” uzyskana przez skazanego w wyniku wydania przez Sąd nieprawidłowego orzeczenia jest znikoma, to za niecelowe wypada uznać jego uchylenie, rodzące konieczność ponownego procedowania w przedmiocie

określenia kary zastępczej. Takie podejście do zaistniałego uchybienia znajduje też wsparcie w tych uregulowaniach ustawowych, które powodują, że rok (12 miesięcy) ograniczenia wolności niekiedy jest przeliczony na 180 dni pozbawienia wolności (art. 87 § 1 k.k.), względnie kara ograniczenia wolności zbliżona do roku, np. 11 miesięcy, zawsze jest przeliczana przy przyjęciu, że miesiąc liczy się za dni 30 (art. 12c k.k.w.).

Pogląd, iż orzeczenie wydane z naruszeniem prawa, jednak korzystne dla oskarżonego (skazanego) nie zawsze musi być uchylone w następstwie wniesienia kasacji już wcześniej był wyrażany przez Sąd Najwyższy, ma także wsparcie w piśmiennictwie prawniczym. Np. w postanowieniu z dnia 23 stycznia 2001 r., WKN 31/00 (OSNKW 2001, z. 7-8, poz. 64) najwyższa instancja sądowa uznała, iż nie można zasadnie twierdzić, że rażące naruszenie prawa materialnego przez błędne nakazanie w wyroku liczenia orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów od dnia popełnienia czynu, zamiast od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, miało istotny wpływ na treść orzeczenia w rozumieniu art. 523 § 1 k.p.k., jeżeli naruszenie to niewiele zmieniło, na korzyść oskarżonego, dolegliwość tego środka. Z kolei Z. Doda, J. Grajewski, A. Murzynowski na gruncie art. 463a § 1 d.k.p.k. wskazywali na niecelowość wzruszania prawomocnego orzeczenia w wypadku, gdy podnoszone przez skarżącego naruszenie prawa nie prowadzi do skutków rażących, np. w wypadku, gdy orzeczono karę grzywny minimalnie niższą od jej dolnej ustawowej granicy albo orzeczono karę dodatkową lub nawiązkę nieco poniżej dolnej ustawowej granicy czasu lub rozmiarów jej stosowania [Kasacja w postępowaniu karnym – Komentarz, Warszawa 1996, s. 25; podobnie P. Hofmański, E. Sadzik, K. Zgryzek, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. III, Warszawa 2012, s. 242; S. Zabłocki (w:) Z. Gostyński (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz, t. III, Warszawa 2004, s. 503; D. Świecki (w:) D. Świecki (red.), Kodeks Postępowania Karnego. Komentarz, t. II, Warszawa 2015, s. 433]. Trzeba natomiast uznać, za czym opowiadają się również wymienieni autorzy, że konieczność uchylenia orzeczenia, w razie jego zaskarżenia kasacją zajdzie, gdy rażące naruszenie prawa doprowadziło do jakiegokolwiek pokrzywdzenia skazanego. Pozostając na gruncie niniejszej sprawy można stwierdzić, że podlegałaby uwzględnieniu kasacja wniesiona na korzyść

skazanego, gdyby błędnie obliczając karę zastępczą pozbawienia wolności o dwa dni zawyżono jej wymiar.

Na marginesie celowe będzie odnotować, że w uzasadnieniu kasacji trafnie wskazano na kolejne uchybienie sądu orzekającego, polegające na wydaniu zaskarżonego postanowienia bez podjęcia zawieszonego postępowania wykonawczego. Zarazem słusznie uznano, że uchybienie to nie miało istotnego wpływu na treść postanowienia.

Kierując się powyższymi względami, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

Orzeczenie o wydatkach związanych z rozpoznaniem kasacji znajduje oparcie w art. 638 k.p.k.